

De erfenis van Voorkoming Misdrijven

Lezing ter gelegenheid van de VM-reünie
op 3 juni 2010 te Utrecht

Paul van Someren
Bram van Dijk

De erfenis van Voorkoming Misdrijven

Paul van Soomeren
Bram van Dijk

Amsterdam, juni 2010

Paul van Soomeren
pvansoomeren@dsp-groep.nl

Bram van Dijk
bvandijk@dsp-groep.nl

Inhoud

1.1	De erfenis van VM: Inleiding	4
1.2	VM: geboorte en moord.....	5
1.2.1	De geboorte.....	5
1.2.2	Erfenis	7
1.3	Wat van VM overleefde nu na de reorganisatie van 1993.....	11
1.4	Kennis bij het oud vuil	14

1.1 De erfenis van VM: Inleiding

In deze presentatie gaan we in op de vraag wat nu eigenlijk de erfenis is van 'de organisatie Voorkoming Misdrijven'. Erfenis in de betekenis van de nagelaten ideeën, aanpakken normen/standaarden, producten en invloed.

Erst kommt das Fressen, und dann die Moral!

Dit wordt een serieuze lezing. Dat komt vooral, omdat afgesproken is dat DSP-groep voor een luttel bedrag van BZK een historisch onderzoek en presentatie met lichtbeelden zal doen (dit wat ik hier sta te doen dus) en dat we daarvoor geld krijgen. Dat geld steekt DSP-groep dan weer in uw borrel, de zaalhuur, de uitnodigingen en uw snacks en broodjes. Een echt ouderwets creatieve VM financiering! Dus probeer even de aandacht erbij te houden, terwijl ik hier uw eten en drinken sta te verdienen.

Waar ging het ook alweer over?

De erfenis van VM!

1.2 VM: geboorte en moord

De organisatie 'Voorkoming Misdrijven' (hierna: VM) ontstond op 21 december 1979 toen de ministers van Justitie en Binnenlandse zaken de Regeling Politie Misdaadvoorkoming ondertekenden¹.

VM: de geboorte

Regeling Politie
Misdaadvoorkoming
21 december 1979
(Hans Wiegel BiZa en
Job de Ruijter MvJ)

1.2.1 De geboorte

Het gerucht gaat dat het ministerie van Binnenlandse Zaken niet erg veel haast maakte met deze regeling, maar dat – moe van het getreuzel – de ambtenaar Klaas B. Blits – gewoon bij minister Hans Wiegel naar binnen stapte. Wiegel was zijn vakantietas al aan het pakken, dus was de handtekening van de goed gehumeurde minister van Binnenlandse zaken snel gezet. Die

Noot 1 Deze 'regeling' is te vinden in de bijlage van de Oriënteringsnota Voorkoming Misdrijven (mei 1981), LBVM, Den Haag. De Oriënteringsnota is als Pdf ook te downloaden van de site van DSP-groep:

<http://www.dsp-groep.nl/index.cfm?page=rapport&id=4238&p=1>

Welbeschouwd is het vreemd dat dit stuk – en veel andere stukken over VM – nergens meer te vinden zijn in de digitale archieven van departementen of korpsen.

handtekening kwam dus naast die van de minister van Justitie te staan (Job de Ruijter) en zo werd VM geboren. Daarmee was misschien ook het geringe enthousiasme van de hoge ambtenaren van Binnenlandse Zaken verklaard: je stapt niet zo maar bovenover bij de minister naar binnen om even een handtekening te scoren ... zeker niet als je “van de andere kant, uit die andere toren komt”.

Misschien kwam het daardoor, maar de VM-spruit was geen lang leven beschoren. Een jaar of 13 later, ging de stekker er al weer uit. In 1992 publiceert een adviesbureau een evaluatie van de organisatie VM waarin stond dat die VM-club in de toen spelende politie reorganisatie wel kon verdwijnen². Leer hier een les! U bent gewaarschuwd, want dat adviseurs - en consultants volkje zie je veel als er een organisatie overhoop gehaald - of overhoop geschoten! – moet worden!

Consultant kondigt moord VM aan (januari 1992)

Consultants doen mij dan ook wel eens denken aan ‘de doodgraver’ in de strip Lucky Luke: degene die door de doodgraver/consultant de maat genomen wordt – de maat van de kist – overleeft het duel meestal niet. Dat gold dus ook voor ‘de organisatie VM’.

Noot 2 Pagina 10 van: Tweede Kamer, vergaderjaar 1991-1992, 22 355, nr. 4

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 20 juli 1992

De Commissie voor de rijksuitgaven¹ heeft een aantal vragen gesteld aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken over het rapport van de Algemene Rekenkamer over criminaliteitsbestrijding. De ministers hebben deze vragen beantwoord bij brief van 15 juli jl. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

Kan aangegeven worden op welke punten de regiobureaus zo slecht functioneerden, en om welke regiobureaus het gaat? (pag. 11) Ter beantwoording van deze vraag wordt verwezen naar het rapport «Politie en onveiligheid» van AEF, dat bij brief van 31 januari 1992 aan de Tweede Kamer is aangeboden en de in dat rapport gemaakte analyse. Uit die analyse blijkt o.a. dat voor de Voorkoming Misdrijven-structuur in het algemeen geldt dat de activiteiten van deze organisatie te weinig zijn ingebed in het reguliere politiewerk, waarbij wordt gewezen op de (te) geïsoleerde positie van Voorkoming Misdrijven (VM) binnen het politieapparaat. Daarnaast is één van de conclusies dat VM er ook maar ten dele in is geslaagd om derden systematisch in te schakelen bij het politieke preventiebeleid. De reorganisatie van de politie is nu een goede ingang om het preventie element binnen de politieorganisatie vorm te geven en te versterken.

Niet lang nadat het advies rapport in januari 1992 naar de Tweede Kamer was gegaan, werd inderdaad ruw de stekker uit VM getrokken. De toenmalige baas van het spul – in VM kringen bekend als ‘de man wiens naam niet genoemd mag worden’ – zegt zelf op LinkedIn dat hij in april 1993 met zijn succesvolle directeurschap van het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven stopte³. Hij hield het nog wat langer uit dan zijn (Landelijk) bureau, want in een stuk dat wijzelf als adviseurs/consultants van DSP-groep voor VM schreven trof ik de volgende passage aan:

“Als gevolg van de reorganisatie van de Nederlandse politie staat de VM-organisatie als een aparte organisatorische voorziening binnen de regio's ter discussie. Met de regionalisering van de politie wordt de politieke preventie opnieuw vormgegeven. (PvS: hear, hear, zou hier in het Engelse parlement geroepen worden!) De Voorkoming Misdrijven structuur zal op regionaal en lokaal niveau met de regionale politiekorpsen verdwijnen. Het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven wordt eerder, namelijk per 1 januari 1993 opgeheven.” ((Beveiliging van bedrijfsvestigingen, LBVM okt.1992, p.3).

De VM spruit is dus in de druilerige oudejaarsnacht van 1992/1993 koud gemaakt en gelijk snel begraven. In het geweld van de veel grotere politie reorganisatie – waarbij de ganse Nederlandse politie vocht voor de eigen baan, de eigen regio en dus jarenlang bezig was organisatieschemaharkjes te tekenen - viel dat niemand op.

We zien dus dat hier sprake was van de perfecte moord ... de politieke preventie was na 13 jaar koud gemaakt, terwijl de politie organisatieschemaharkjes zat te tekenen.

1.2.2 Erfenis

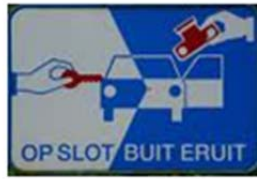
En was dat dan alles? Wat was de erfenis van VM en wat gebeurde er later? Herrees de politieke preventie zoals was beloofd? Maakte VM een comeback?

Kijkend naar de borden die je overal nog steeds in Nederland ziet hangen (Buit eruit, Attentie Buurtpreventie, etc.) en de folderrekken in menig vergeten districts-bureau, denken de meeste mensen waarschijnlijk dat VM nog steeds bestaat, maar niks is minder waar. VM bestaat echt niet meer, en wie er over spreekt, doet dat met een licht spottende ondertoon. VM blijkt iets van sukkels geweest te zijn. Ons soort sukkels, zal ik maar zeggen.

Noot 3 Jo Horn LinkedIn (geraadpleegd mei 2010):

Directeur Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (Management Consulting industry)

November 1989 — April 1993 (3 years 6 months). Verantwoordelijk voor professionalisering criminaliteitspreventie bij de politie. Verbreding van takenpakket; initiatieven onder meer op het gebied van roofovervallencriminaliteit, heling, fraude, preventie in ziekenhuizen en publieke gebouwen.

De geschiedenis van preventie in het Hollandse polderlandschap is uitgebreid beschreven door Jan van Dijk en Jaap de Waard in een (hoofd) stuk onder de titel *Forty years of Crime Prevention in the Dutch Polder*. In dat stuk gaan ook een paar regels over VM:

*"In 1979 a National Bureau for Crime Prevention was set up at the Dutch Ministry of Justice – PvS: oei, oei, oei Hier vergeten twee (ex) justitie ambtenaren freudiaans geheel het ministerie van Binnenlandse Zaken - to promote police-based crime prevention. This national bureau **mainly promoted different forms of technical prevention (target-hardening)**. In the late 1970s it also supported police-based programmes such as property-marking and neighbourhood watch. Police-based crime prevention was seen as a new technique of policing that **did not attract much political attention**. (Jan van Dijk en Jaap de Waard: Chapter 6 Forty years of Crime Prevention in the Dutch Polder, pagina 134/135; tekst vet gemaakt door PvS)*

Naast het onjuiste feit dat het Landelijk Bureau VM gepresenteerd wordt als een uitvinding van het ministerie van Justitie, worden acties/rapporten over buurtpreventie en Goed Gemerkt 5 tot 10 jaar te vroeg gedateerd (Raamwerk Buurtpreventie is van 1986 en Goed Gemerkt van 1982). De essentie betreffen echter de door mij vet gemaakte passages, die ik wat grof samenvat als: VM = techno preventie = politiek volstrekt oninteressant.

Opvallend is dat in de meeste terugblikken die je tegenkomt, VM op vergelijkbare wijze gepresenteerd wordt als een stelletje halfzachte politiemensen die vooral met slotjes, boutjes en moertjes aan het morrelen waren (techno preventie) en die verder deden aan voorlichting (en we kennen het imago van 'overheidsvoorlichting!'). Verder hadden ze nauwelijks verbinding met de rest van de politie en zeker niet met de buitenwereld (zie ook noot 2).

De overwinnaar schrijft de geschiedenis, dat weten we. In dit geval is de geschiedenis vooral geschreven door politiefunctionarissen die na de reorganisatie aan het stuur stonden van een hark en die preventie nogal een halfzachte bezigheid vonden. Ze gingen later dan ook de vreemdste begrippen uitvinden om maar het woord preventie te kunnen vermijden: 'Tegenhouden', 'Informatie Gestuurde Politie', 'Pro-actieve aanpak' ... Bij de introductie van weer zo'n nieuwe modieuze vuurpijl wordt dan zelden verwezen naar VM en als dat al gebeurt, doet men dat nogal simpel (VM was techno preventie en voorlichting).

Maar klopt dat beeld van VM als techno preventie en voorlichting nu?

Niet dus!

Als we 'de bijbel van VM' naslaan - excuses voor deze blasfemie, maar ik bedoel natuurlijk de beide dikke banden van het Basisboek Voorkoming Misdrijven⁴ - dan zien we dat VM veel breder ging dan voorlichting en techno preventie. En voor de goede orde: het Basisboek was maar één van de publicaties; daarnaast verschenen talloze incidentele publicaties, plannen/aanpakken en normen/standaarden. Deels onder de VM vlag, maar een hele set aan nationale en internationale normen verscheen bijvoorbeeld als een norm van NEN of CEN.

Onderwerpen waar VM iets aan deed; ik roep maar wat (en vul me aan; het is welbeschouwd te gek dat dit nooit op een lijst is samengevat met de gedigitaliseerde stukken toegankelijk daarachter so much voor de open source kennis disseminatie!):

Dadergericht	Slachtoffergericht
• Vandalisme aanpakken (veelal via scholen en jongerenwerk; begin periode HALT) • Dader interviewtechnieken (MO onderzoeken inbraak, vandalisme) • Graffiti aanpak • Jeugdcriminaliteit	• Winkelcriminaliteit (met winkeliers en HBD) • Sportdag/Stropdag • Bedrijven en criminaliteit, beveiliging bedrijven • Buurtpreventie • 'Goed gemerkt' • Onveiligheidsgevoelens • Herhaald slachtofferschap (eerst vooral inbraak)
Situationeel	Organisatie & Aanpak (proces)
• Autocriminaliteit, autodiefstal • Vandalisme (wijk aanpak, openbare ruimte, nutsbedrijven) • Woninginbraak (techno preventie, hang en sluitwerk, bouw regelgeving/normen) • Inbraak recreatiesector • Winkelcriminaliteit (winkelgebieden) • Sportdag/Stropdag (sport terreinen) • Bedrijfsterreinen • Beveiliging openbare gebouwen • Buurtpreventie • 'Goed gemerkt' • Fietsendiefstal (diverse aanpakken waaronder merken) • Criminaliteit in de watersport • Graffiti • Veiligheid rond en in publieke gebouwen • Gebouwde omgeving en criminaliteit (CPTED, Designing Out Crime), o.a. met VROM	• Gebouwde omgeving en criminaliteit (CER/VER, PKVW) • Ontwikkeling normen (NEN/CEN), standaarden (later ook Europese normen in de serie 14383) • Interne voorlichting binnen politie • Landelijke voorlichtingscampagne (STER, Sire, dag-weekbladen en via IMK aanpak) • Cursussen aan politiemensen (recherche en kaderschool) • Ontwikkeling methoden zoals criminaliteitsanalyse, project/netwerkplanning, stappen methode, Vaders stier) • Idem op het terrein van marketing en publieksvoorlichting • Methoden van onderzoek en evaluatie van projecten/beleid (evidence based werken) • Buurtpreventie • 'Goed gemerkt' • De VM-bus (voorlichting bij projecten/evenementen)

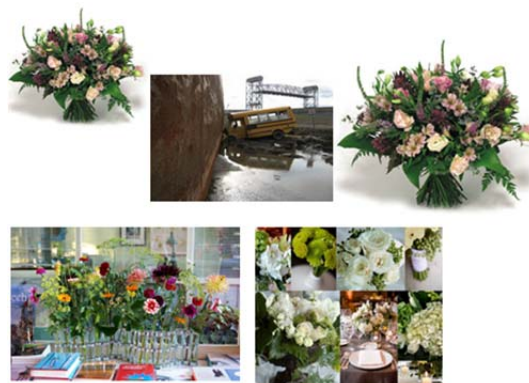
Noot 4 Basisboek Criminaliteitspreventie werd uitgegeven door het Landelijk Bureau VM in samenwerking met lokale en regionale VM-politiemensen en in samenwerking met de RijksVoorlichtingsDienst (RVD). Het startte onder de naam 'Werkmap VM' en werd later hernoemd tot Basisboek. Er zijn twee banden (ordners). Een bevat algemene hoofdstukken (Wat is preventie, Het werken met cijfers (criminaliteitsanalyse), Project en netwerkplanning, evaluatie, Marketing in de non profit sector/ voorlichting, etc.) en delictgerichte hoofdstukken (inbraak, vandalisme, fietsendiefstal, auto/voertuig criminaliteit, overval,, ...). Veel van de hoofdstukken zijn te vinden in digitale vorm op de website van DSP-groep onder 'publicaties'.

Ongetwijfeld vergeet ik nog zaken, geef ze maar door, ze kunnen er nu nog bij ... Eentje bewaar ik bewust voor het laatst: De VM bus! Wat gebeurde er toch ooit met die mooie VM bus die gelijk al bij de opening leidde tot een ruzie tussen de ministers Wiegel en De Ruijter. Het gerucht gaat dat Rein Meijer het ding ergens in Friesland (in Hempens?) in een schuur heeft gestald en dat als Derk van Oosterzee met pensioen gaat, ze er samen alle regio's weer mee langs gaan rijden. Helaas ... ik kan u uit de droom helpen, want wij van Van Dijk en Van Soomeren zijn onderzoekers dus we zochten en vonden ... de bus:

De VM bus

Deze bus staat misschien wel model voor de erfenis van VM. Die erfenis betreft immers – zie het overzicht – welbeschouwd een soort rare creatieve explosie van ... van ... eh ... vanalleswat. Logisch want de kracht was dat men – dat U! U met uw lokalo's - bottum up op zaken insprong. Dat was tegelijkertijd een zwakte, want iedereen kon dus altijd ergens wel iets leuks verzinnen. Het was echt de wilde begintijd van preventie, de tijd van 'laat 1000 bloemen bloeien' (al leverde dat alles bij elkaar misschien niet een logisch en fraai ogend boeket op).

Achteraf gezien was meer sturing, of in ieder geval meer eenheid, beter geweest. Dat kwam er pas (veel) later in de vorm van de bekende IntegraleVeiligheidsRapportages (al had het LBVM eerder zoiets als het jaarlijkse 'Plaatje van de Criminaliteit' en later geloof ik de CriminaliteitsAtlas). Het kwam er later ook in de vorm van een steviger sturend landelijk beleid, waarbij de landelijke politieke top/Tweede Kamer kort samengevat zei: *"we hebben de zaak eens bekeken en constateren dat dit en dit en dat en dat de grootste problemen zijn, dus dààr gaan we samen iets aan doen."* Maar toen dat na het verdwijnen van VM echt gebeurde, waaide de wind al stevig uit de repressieve hoek en riepen de politici maar twee dingen: 'meer blauw op straat' en 'daders pakken'. VM probeerde jaren eerder al wel tot meer eenheid - een beperktere keuze aan onderwerpen - te komen, maar er was bij ons allemaal misschien toch te veel haast, te veel creativiteit en ook te veel ego waardoor inderdaad al snel 1000 bloemen bloeiden ... maar binnen 13 jaar ook bijna 1000 bloemen verdorden.

1.3 Wat van VM overleefde nu na de reorganisatie van 1993

Overleefde dan niks? Ja wij overleefden natuurlijk; wij zoals we hier staan ... en dat is toch wel het belangrijkste waar we vandaag op mogen drinken. Maar eh ... de erfenis, de VM-erfenis. Wat heeft het nu een kleine 20 jaar later overleefd. Wat bleef? Wat bleef bloeien en groeien?

De bus dus niet in ieder geval.

Als we dat wat wilde, creatieve, rare zootje onderwerpen, aanpakken, projecten en ervaringen dat ik zojuist liet zien, een beetje willen ordenen, gebruik ik daarvoor het plaatje van een klavertje vier:

Allereerst kan je alle VM onderwerpen - die ik eerder liet zien - indelen met de welbekende trits dadergericht, slachtoffer gericht en situationeel (zie ook Van Dijk en De Waard, 1991). Die situationele aanpak wordt ook wel omschreven als een contextuele benadering van criminaliteit(spreventie) (Zie ook Marianne Junger, 19-11-2009).

Ik voeg aan het trio dader, slachtoffer situatie/context nog een vierde toe: de aanpak zelf, de implementatie, de methode, uitvoering, overdracht, het hoe, de organisatie.

Als we nu nog eens goed kijken naar alle VM onderwerpen die ik in de voorgaande matrix heb ingedeeld, dan valt opeens op dat het dadergerichte kwadrant en het slachtoffergerichte kwadrant maar een beetje, zijn belegd/gevuld. De kwadranten situationeel en aanpak/implementatie/organisatie zijn daarentegen overvol. Kennelijk waren we – waren jullie - daar vooral heel druk mee bezig. Natuurlijk kan je over mijn/onze indeling discussiëren, maar dat gaan we nu niet doen, want we moeten naar de borrel en snack.

In grote stappen snel thuis samengevat, bestond de erfenis van VM dus vooral in de vorm van situationele onderwerpen en in de vorm van ervaring met aanpakken, implementatie, uitvoering, overdracht, het hoe, de organisatie vastgelegd in methoden en technieken van NEN norm via de Stier van Vader en de opbouw van de Organisatie VM zelve (met AVM, RBVM en LBVM) tot de Stappenmethode uit de Oriënteringsnota en het Basisboek.

Door de oogharen van nu, met de kennis van nu, terug kijkend op het toen Is mijn stelling dat eigenlijk **alleen dat situationele kwadrant aan onderwerpen als erfenis ook ergens goed terecht is gekomen.**

Dadergericht

- Vandalisme
- Dader interviewtechnieken
- Graffiti
- Jeugdcriminaliteit

Slachtoffer gericht

- Winkelcriminaliteit
- Sportdag/Strotdag
- Bedrijven en criminaliteit
- Buurtpreventie
- 'Goed gemerkt'
- Onveiligheidsgevoelens

Situationeel

- Autocriminaliteit
- Vandalisme
- Woninginbraak
- Inbraak recreatie sector
- Winkelcriminaliteit
- Sportdag/Strotdag
- Bedrijven en criminaliteit
- Beveiliging openbare gebouwen
- Buurtpreventie
- 'Goed gemerkt'
- Fietsendiefstal
- Criminaliteit in de watersport
- Graffiti
- Veiligheid rond en in publieke gebouwen

Aanpak

- Gebouwde omgeving en criminaliteit
- Ontwikkeling normen (NEN), standaarden
- Interne voorlichting
- Landelijke voorlichtingscampagnes
- Vervaardiging van normen op het terrein van inbraak en criminaliteitspreventie
- Cursussen aan politiemensen
- Ontwikkeling methoden planning en aanpak criminaliteit
- Idem op het terrein van marketing en publieksvoorlichting
- Methoden van onderzoek en evaluatie van projecten/beleid
- Buurtpreventie
- 'Goed gemerkt'
- De VM-bus

De VM erfenis:

- Situationele kwadrant kwam **GOED** terecht
- De ervaring met aanpakken, methoden, implementatie, uitvoering, overdracht (opleidingen), de organisatie, het hoe, e.d. **GING VERLOREN**

We hebben een aantal mooie NEN en CEN normen, er bestaat een Politie Keurmerk Veilig Wonen en een VeiligheidsEffectRapportage. Er wordt in de Gebouwde Omgeving rekening gehouden met veiligheid, leefbaarheid en criminaliteit. Nooit genoeg natuurlijk, maar toch ... er is veel meer aandacht voor dan in de jaren 80. De beveiliging van gebouwen (openbaar en privé) en woningen is enorm verbeterd in de afgelopen decennia. De situationele, de contextuele aanpak waar VM heel veel aan gedaan heeft – en dat was echt meer dan alleen techno preventie! – is goed terecht gekomen en wordt overal gebruikt. Dit gezegd hebbende, teken ik daarbij wel aan dat de politie veel van de uitermate effectieve instrumenten – zoals het Politie Keurmerk Veilig Wonen – heeft ontwikkeld, maar dat al die 'preventieve rommel' in de jaren 90 snel over de schutting gegooid werd ... daar moesten de anderen – zoals gemeenten en woning corporaties - maar mee aan de slag⁵.

1.4 Kennis bij het oud vuil

En dan dat andere volle kwadrant: de typische VM-aanpak, implementatie, uitvoering, overdracht, het hoe, de preventie-organisatie zelf. Welnu ... die is in die druilerige oudejaarsnacht van 1992/1993 volgens mij snel mee begraven. VM weg ... dan ook de kennis over aanpak, implementatie, methoden en technieken weg. Wat heb je daar nog aan?

De VNG maakte gewoon weer een hele nieuwe stappenmethode, de lessen op het lastige terrein van marketing en voorlichting over veiligheid werden vergeten, er verrees nimmer meer een organisatie voor politieke preventie (de politie speelt hoogstens nog een klein rolletje in het CCV), veel aanpakken werden vergeten (al bleven de borden van Derk van Oosterzee soms gewoon hangen!). Iedereen ging gewoon weer het wiel lekker opnieuw uitvinden. Jammer, want in dat kwadrant van 'aanpak, methode, organisatie, implementatie en uitvoering' zat veel waardevolle kennis. Algemene kennis, waar u in uw tweede leven na VM vaak veel aan bleek te hebben. Die kennis – in feite kennis over het 'vakgebied dat preventie heet' - werd niet gebruikt. Behalve door onszelf - zoals we hier staan/zitten -werd de opgebouwde preventie kennis door niemand meer gebruikt. De hele planmatige, op onderzoek en feiten gebaseerde aanpak waarin 'leren' via evaluaties goed ingebakken zat ... die hele aanpak ging bij het oud vuil. Logisch dat we soms jaren later wat meewarig met ons hoofd schudden als we hoorden van weer een hele nieuwe geniale aanpak van criminaliteit. Wij wisten dan meteen aan welke voorwaarden voldaan moest zijn en als dat niet zo was, dat dan de kans op succes klein zou zijn.

Die kennis had de Nederlandse politie goed kunnen gebruiken.

Wat je de departementen en de politie achteraf dus kwalijk mag nemen is dat die kennis niet ergens vastgehouden is, vastgelegd en toegankelijk gemaakt is. Een kennisbank voor politieke criminaliteitspreventie. VM werd eind 1992 vermoord en pas 12 jaar later (!) – in 2004 – volgde de oprichting van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, het CCV. Dat CCV kan je met enige goede wil zien als een soort vervolg op wat VM deed (al was VM veel sterker lokaal en regionaal gedecentraliseerd en geworteld en was de taak van VM beperkter met zijn nadruk op politieke preventie).

Hoe dan ook: in een gat van 12 jaar vergeet iedereen die oude kennis. Ik wel in ieder geval.

Noot 5 Er wordt daarbij door velen de aantekening gemaakt dat dit (mede) onder druk van het Rijk werd gedaan. Terug naar de Kerntaken van de politie ... en daar hoorde preventie dus niet echt bij.

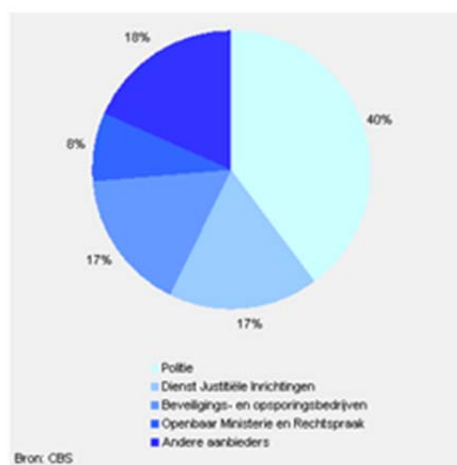
Voor de goede orde: is hou hier geen nostalgisch zeurverhaal 'hoe goed het wel niet allemaal was en ging met VM'. Er klopte heel veel niet, er ging veel mis, we sloegen opgewekt veel doodlopende paden en lanen in, we waren vrolijk en nogal ongecoördineerd aan het hobbieën maar dat levert òòk kennis op – dat levert misschien JUIST kennis op. Mijn punt is dat het nogal stom is om de berg kennis en ervaring over wat werkt en wat niet - de do's en de dont's van preventie – die in 13 jaar opgedaan werd door meer dan 100 mensen ... als je die kennis in één reorganisatie bij het oud vuil zet (met de bibliotheek ernaast) dan ben je eh eh ... hoe zal ik het netjes zeggen? Dan heb je niet goed bezig.

En dan als laatste: de politie. Wanneer verscheen er weer een nieuwe politie preventie club, of een praat/discussie/beleidspraatstuk van de praat hoofdcommissarissen, of een plan, of

Nooit. Er kwam niks, nada, noppes. Het begrip politie preventie verdween gewoon. Pijnlijk is dat de Nederlandse Politie eigenlijk niks meer lijkt te doen aan preventie. De politie stelt pogingen in het werk boeven te vangen, stelt pogingen in het werk blauw op straat te krijgen (dat heet surveilleren) en dat is het dan.

Dat alles kost overigens een lieve duit:

Kosten veiligheidszorg 10,8 miljard per jaar

Van de 10,8 miljard (2008) die er per jaar globaal naar de veiligheidszorg gaat, gaat maar liefst 40% - het overgrote deel – naar de politie.⁶

Noot 6 In 2008 ging – zie de figuur - 40 procent van de uitgaven aan veiligheidszorg via de politie. In 2002 werd nog 7,5 miljard euro uitgegeven aan veiligheidszorg, in 2008 was dat opgelopen tot 10,8 miljard euro. De Dienst Justitiële Inrichtingen en de beveiligings- en opsporingsbedrijven waren elk goed voor 17 procent. De uitgaven door het Openbaar Ministerie en de rechtspraak bedroegen samen 8 procent van het totaal. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de grootste [financieringsbron](#) van de veiligheidszorg. In 2008 betaalde het 40 procent van de uitgaven. Het Ministerie van Justitie gaf 31 procent uit en de overige ministeries 10 procent. Bedrijven en huishoudens financierden 14 procent van de veiligheidszorg. Hoewel lokale overheden slechts verantwoordelijk waren voor 5 procent van de financiering, groeiden hun uitgaven tussen 2002 en 2008 met gemiddeld 12 procent per jaar wel het hardst van alle financiers.

VM stelde in het vorige millennium op de politiebegroting al nauwelijks iets voor, maar het lijkt me toch een terechte vraag om nu eens te stellen: wat doet de Nederlandse politie eigenlijk concreet aan politieke preventie? Natuurlijk doet de politie aan preventie. Dit plaatje maakt dat al heel duidelijk.

Politie doet heus wel wat aan preventie!

Foto van Armando Jongejan (NHN)©

Oké, het gaat niet overal zo. Oké, die preventie heet soms anders, of zit verborgen in andere taken, maar de politie doet echt wel iets aan preventie. Maar wat precies dan en wie en waar en vooral waar kan ik de kennis opbouw terugvinden van al die preventieve inspanningen? Goed geëvalueerd en liefst evidence based. Als we inderdaad preventie en repressie even belangrijk vinden – zoals iedereen steeds weer zegt en vastlegt – dan zou de politie dus grofweg 2 miljard euri per jaar aan dit preventieve werk moeten besteden (in tijd, of in geld)? Ziet u het? Ik zie het niet! Ik zie nergens een structurele opbouw van kennis op het terrein van criminaliteitspreventie bij de politie. Overigens mag je hier de politie een paar stevige oorvlijen geven, maar misschien nog meer het ministerie van BZK en al die Burgemeesters.

Alles overziende sluit ik af met twee aanbevelingen. Uw dorst heeft lang genoeg geduurd. Een aanbeveling voor de ministeries van BZK + Justitie (de oorspronkelijke ondertekenaars van de Basisregeling VM) en een voor de politie.

Ministeries: er bestond ooit veel kennis en materiaal op het terrein van politieke preventie. Dat betreft 13 jaar VM kennis en producten, maar breder ook kennis van alweer bijna vergeten opvolgers als de Directie Criminaliteitspreventie. Onderzoek, beschrijf en leg vast wat er toen gedaan en geprobeerd is. Wat goed ging en wat mislukte. Stel alle materiaal digitaal ter beschikking op internet. Bij het huidige CCV is dat niet te vinden. Ze hebben er kennelijk geen tijd, energie, of budget voor.

Politie: hier kan ik kort zijn: maak nou eens zichtbaar wat jullie doen aan politieke preventie en wat daarvan het effect is. Simpele vraag, lastig te beantwoorden, maar voor 2 miljard mag je ook wel wat doen toch. Wij maken hier vandaag minder op per uur!

Dus wat let ons

Aan de snack en de borrel.

Eén of twee pils voor de houtzagerij!?

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam

T +31 (0)20 625 75 37
dsp@dsp-groep.nl
www.dsp-groep.nl

KvK A'dam 33176766

DSP-groep, opgericht in 1984, is een onafhankelijk landelijk bureau voor onderzoek, advies en management, met zestig medewerkers. We werken in opdracht van de overheid (ministeries, provincies en gemeenten), maar ook van maatschappelijke organisaties op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Werkvelden

De werkvelden waarop we de meeste expertise hebben opgebouwd zijn veiligheid, jeugd, sport, kunst en cultuur, onderwijs, openbare ruimte en groen, sociaal beleid, stedelijke vernieuwing, welzijn, wonen en wijkgericht werken.

Dienstverlening

We ondersteunen onze opdrachtgevers bij complexe vraagstukken. We kunnen onderzoek doen, een registratiesysteem of monitor ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of tijdelijk het management voeren. DSP-groep geeft ook trainingen, workshops en lezingen.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.